

Informatienota

Onderwerp Meicirculaire 2017 Gemeentefonds																		
Nummer	2017/266729																	
Portefeuillehouder	Spijk, J.K.N. van																	
Programma/beleidsveld	7.2 Algemene dekkingsmiddelen																	
Afdeling	CS/SB																	
Auteur	Stigter, W.H.C.																	
Telefoonnummer	023-5113062																	
Email	wstigter@haarlem.nl																	
Kernboodschap	De meicirculaire is de eerste circulaire van het jaar over het gemeentefonds. Ten opzichte van de decembercirculaire 2016 is voor alle jaren sprake van een voordeel voor de algemene middelen, naast wijzigingen ten gunste van beleidsvelden. Een deel van de toename van de algemene uitkering is reeds verwerkt in de Kadernota 2017. Ten opzichte van de Kadernota 2017 is sprake van de volgende vrij besteedbare voordelen: <table><tr><td></td><td>2017</td><td>2018</td><td>2019</td><td>2020</td><td>2021</td></tr><tr><td>toename vrij besteedbare middelen</td><td>156 v</td><td>2.501 v</td><td>2.758 v</td><td>2.400 v</td><td>2.636 v</td></tr></table> Daarnaast is sprake van extra geld voor specifieke beleidsvelden en voor het sociaal domein. Deze bedragen komen ten gunste van de betreffende beleidsvelden en hebben geen effect op de vrij besteedbare middelen.							2017	2018	2019	2020	2021	toename vrij besteedbare middelen	156 v	2.501 v	2.758 v	2.400 v	2.636 v
	2017	2018	2019	2020	2021													
toename vrij besteedbare middelen	156 v	2.501 v	2.758 v	2.400 v	2.636 v													
Behandelvoorstel voor commissie	Het college stuurt dit besluit ter informatie naar de commissie Bestuur																	
Relevante eerdere besluiten	- decembercirculaire 2016 Gemeentefonds (<u>2017/16809</u>) in commissie Bestuur 2 februari 2017																	
Besluit College d.d. 13 juni 2017	Het college stelt de informatienota aan de commissie vast. de secretaris, de burgemeester,																	

1. Inleiding

Alle gemeenten samen ontvangen van het rijk per jaar ongeveer € 28 miljard via het gemeentefonds. Dat geld wordt via de algemene uitkering en een aantal doeluitkeringen verdeeld over de gemeenten. Het rijk maakt de verdeling bekend via meerdere circulaire per jaar van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De belangrijkste daarvan zijn de meicirculaire en de septembercirculaire. In de meicirculaire presenteert het rijk vooral de jongste financiële ontwikkelingen voor de komende jaren in het gemeentefonds. Deze ontwikkelingen worden in deze nota vertaald naar hun betekenis voor Haarlem. In de nota wordt ook aangegeven wat het effect is van de waardeontwikkeling van het onroerend goed.

2. Kernboodschap

Ten opzichte van de decembercirculaire 2016 is voor alle jaren sprake van een voordeel voor de algemene middelen, naast wijzigingen ten gunste van beleidsvelden. Een deel van de toename van de algemene uitkering is reeds verwerkt in de Kadernota 2017. Onderstaande tabel bevat een overzicht van de wijzigingen en wat de budgettaire gevolgen ervan zijn.

Samenvatting *) (bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Stand decembercirculaire 2016	286.140	278.795	282.591	283.860	284.248	282.630
A. Ontwikkelingen rijksniveau	364 v	375 v	3.940 v	4.185 v	3.819 v	4.063 v
B. Ontwikkelingen gemeentelijk niveau	636 v	1.281 v	1.522 v	1.534 v	1.542 v	1.534 v
C. Taakmutaties voor beleidsvelden			179 v	201 v	202 v	201 v
D. Doeluitkeringen voor beleidsvelden	661 v	804 v	429 v	429 v	430 v	436 v
E. Decentralisaties sociaal beleidsvelden		3.331 v	4.095 v	4.050 v	4.338 v	4.365 v
Eindstand meicirculaire 2017	287.801	284.586	292.757	294.259	294.579	293.228
Totaal verschil	1.661 v	5.791 v	10.166 v	10.399 v	10.331 v	10.598 v
- waarvan reeds verwerkt in de kadernota 2017		1.500 v	2.961 v	2.961 v	2.961 v	2.961 v
- waarvan ten gunste van beleidsvelden	661 v	4.135 v	4.704 v	4.680 v	4.970 v	5.001 v
- waarvan toename vrij besteedbare middelen	1.000 v	156 v	2.501 v	2.758 v	2.400 v	2.636 v

*) Som van bedragen kan afwijken wegens afrondingsverschillen; v= voordeel, n= nadeel

3. Consequenties

Op basis van de meicirculaire 2017 is een nieuwe berekening gemaakt van de algemene uitkering voor de jaren 2017 tot en met 2021. In deze analyse wordt deze nieuwe berekening vergeleken met de berekening die is gemaakt op basis van de decembercirculaire 2016. De analyse volgt daarbij de opbouw van de berekening van de algemene uitkering. In de

opgenomen tabellen is telkens aangegeven wat het budgettaire effect is voor de algemene middelen. Deze bedragen zijn vrij te besteden.

3.1 Ontwikkelingen rijksniveau

De ontwikkelingen op rijksniveau bestaan uit het effect van wijzigingen in de netto gecorrigeerde rijksuitgaven op de algemene uitkering. Geeft het rijk meer uit, dan ontvangen de gemeenten een hogere algemene uitkering en vice versa. Omdat het kabinet ten tijde van het verschijnen van de meicirculaire demissionair is, bevat de circulaire geen beleidsmatige wijziging voor de algemene uitkering. Wel is sprake van hogere rijksuitgaven ten gevolge van o.a. een hogere inflatieraming en hogere pensioenpremies voor rijksambtenaren. Daarnaast is sprake van kleinere technische plussen en minnen, die per saldo weinig effect hebben. Al deze effecten samen worden in de algemene uitkering verrekend via de zogenoemde uitkeringsfactor.

Gemeenten worden op hun algemene uitkering gekort voor de waarde van het onroerend goed in de gemeente. Dit gebeurt op basis van een landelijk rekentarief. Dit tarief is nu aangepast vanwege de landelijke waardeinstijging van onroerend goed; dit heeft een voordelig effect voor alle gemeenten. Daar staat een nadelig effect van de lokale waardeinstijging tegenover. Per saldo is sprake van een nadelig effect van € 1,1 miljoen.

<i>Ontwikkelingen rijksniveau (bedragen x € 1.000) *</i>	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Uitkeringsfactor	244 v	1.336 v	4.996 v	5.241 v	4.875 v	5.119 v
Aftrek WOZ-waarden	120 v	-961 n	-1.056 n	-1.056 n	-1.056 n	-1.056 n
Budgettair effect	364 v	375 v	3.940 v	4.185 v	3.819 v	4.063 v

*) Som van bedragen kan afwijken wegens afrondingsverschillen; v= voordeel, n= nadeel

3.2. Ontwikkeling gemeentelijk niveau

De ontwikkelingen op gemeentelijk niveau gaan over de wijzigingen van aantallen, zoals inwoners, huishoudens, lengte van wegen en leerlingen. De aantallen actualiseren we eenmaal per jaar. Het effect daarvan is structureel € 1,5 miljoen voordelig en dit is al verwerkt in de Kadernota 2017.

<i>Ontwikkelingen gemeentelijkniveau (bedragen x € 1.000) *</i>	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Effect actualisatie aantallen	636 v	1.281 v	1.522 v	1.534 v	1.542 v	1.534 v
Reeds verwerkt in KN 2017		-1.500 n	-1.500 n	-1.500 n	-1.500 n	-1.500 n
Budgettair effect	636 v	-219 n	22 v	34 v	42 v	34 v

*) Som van bedragen kan afwijken wegens afrondingsverschillen; v= voordeel, n= nadeel

3.3 Taakmutaties voor beleidsvelden

Betalingen aan derden niet meer ten laste van gemeentefonds

Tot 2018 werd een deel van de uitgaven van de VNG bekostigd via een uitname uit het gemeentefonds. De wet staat dit echter niet toe (geld uit het gemeentefonds mag alleen ten goede komen aan gemeenten). Daarom vervalt deze uitname vanaf 2018 en ontvangen gemeenten voortaan een factuur voor deze uitgaven van de VNG. Het voordeel in de algemene uitkering wordt daarom gereserveerd voor het kunnen betalen van die factuur. De VNG stelt voor de bijdrage op dezelfde wijze te berekenen als de toevoeging aan het gemeentefonds, namelijk een bedrag per inwoner. Voor gemeenten verloopt dit dan budgettair neutraal.

<i>Taakmutaties beleidsvelden (bedragen x € 1.000) *</i>	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Betalingen aan derden			179 v	201 v	202 v	201 v
Reservering voor bijdrage aan VNG			-179 n	-201 n	-202 n	-201 n
Budgettair effect			0	0	0	0

*) Som van bedragen kan afwijken wegens afrondingsverschillen; v= voordeel, n= nadeel

3.4 Doeluitkeringen voor beleidsvelden

De algemene uitkering wordt van oudsher hoofdzakelijk gebruikt om het gemeentefonds over alle gemeenten te verdelen volgens dezelfde maatstaven. Daarnaast wordt de algemene uitkering tegenwoordig gebruikt om individuele gemeenten of groepen van gemeenten een uitkering te verstrekken voor een bepaald doel. Gemeenten zijn formeel-juridisch vrij om dat geld aan dat doel te besteden of ergens anders aan uit te geven. De reden dat het rijk dit doet is dat op deze manier gemeenten geen verantwoording aan het rijk hoeven af te leggen over de besteding van de ontvangen gelden; ze vallen immers onder de algemene uitkering. Dit in tegenstelling tot gelden die via specifieke uitkeringen door het rijk worden verstrekt. Het rijk vertrouwt erop dat gemeenten de ontvangen gelden in lijn met het doel zullen uitgeven. De bedragen in onderstaande tabel zijn extra inkomsten die ten gunste komen van de betreffende beleidsvelden en daarom niet leiden tot een verhoging van de vrij besteedbare algemene middelen.

<i>Doeluitkeringen voor beleidsvelden (bedragen x € 1.000)</i>	2016	2017	2018	2019	2020	2021
WMO (met name huishoudelijke hulp)	-19 n	183 v	298 v	298 v	299 v	303 v
Maatschappelijke opvang en OGGz	-20 n	-20 n	-20 n	-20 n	-20 n	-20 n
Verhoogde asielinstroom – partieel effect	450 v	242 v				
Verhoogde asielinstroom – participatie en integratie	250 v	134 v				
Vrouwenopvang		-6 n	10 v	10 v	10 v	10 v

2017/266729 Meicirculaire 2017 Gemeentefonds

<i>Doeluitkeringen voor beleidsvelden (bedragen x € 1.000)</i>	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bodemsanering		-1 n	-2 n	-2 n	-2 n	
Sociale acceptatie van LHBT-emancipatiebureau		10 v				
Innovatieve aanpak energiebesparing		160 v				
Impuls klantprofielen		89 v				
Economische zelfstandigheid		13 v				
Gezond in de stad			136 v	136 v	136 v	136 v
Armoedebestrijding kinderen			7 v	7 v	7 v	7 v
Totaal	661 v	804 v	429 v	429 v	430 v	436 v
Reservering voor beleidsvelden	-661 n	-804 n	-429 n	-429 n	-430 n	-436 n
Budgettaire effect	0	0	0	0	0	0

*) Som van bedragen kan afwijken wegens afrondingsverschillen; v= voordeel, n= nadeel

WMO huishoudelijke hulp

De loon- en prijsbijstelling tranche 2017 en de tranche extramuralisering 2018. Verder worden gemeenten gecompenseerd voor het effect van het vervallen van de ouderentoeslag en ontvangen gemeenten in 2017 een compensatie in verband met de eigen bijdragen die gemeenten niet ontvangen voor hulpmiddelen en woningaanpassingen die gemeenten in 2017 aan WLZ-cliënten verstrekken. Tenslotte zijn bedragen gewijzigd door het gebruik van actuelere basisgegevens voor de verdeelmaatstaven door het rijk.

Omdat dit onderdeel van de WMO ruim voor de 3 Decentralisaties naar gemeenten is overgegaan, is de geldstroom als afzonderlijke decentralisatieuitkering opgenomen in het gemeentefonds. In de praktijk maakt dit onderdeel echter integraal deel uit van het gemeentelijk beleid ten aanzien van de WMO.

Maatschappelijke opvang en OGGz

De bedragen voor de jaren 2016 en verder zijn gewijzigd door het gebruik van actuelere basisgegevens voor de maatstaven door het rijk.

Verhoogde asielinstroom

Op basis van het Uitwerkingsakkoord Verhoogde Asielinstroom ontvangen gemeenten voor 2016 en 2017 een bedrag per geplaatste vergunninghouder in die gemeente. De meicirculaire 2017 bevat de bedragen die zijn toegekend over de periode november en december 2016 (uitkeringsjaar 2016) en over de periode januari tot en met april 2017 (uitkeringsjaar 2017).

Vrouwenopvang

De aantallen eenheden van de maatstaven van het objectieve verdeelmodel zijn door het rijk geactualiseerd.

Bodemsanering

De wijziging van de bedragen zijn afrondingsverschillen als gevolg van de gehanteerde systematiek.

Sociale acceptatie van LHBT-emancipatiebureau (DU)

De aantallen eenheden van de maatstaven van het objectieve verdeelmodel zijn door het rijk geactualiseerd.

Innovatieve aanpak energiebesparing

35 gemeenten ontvangen een overbruggingsbudget voor de Regionale basisaanpakken Energiebesparing Koopwoningen en/of een bijdrage voor de uitvoering van regionale innovatieve aanpakken gericht op energiebesparing in de particuliere woningvoorraad. Het overbruggingsbudget heeft betrekking op de periode januari 2017 tot en met de kabinetsformatie en dient om de regionale aanpakken te bestendigen en te versterken (kwaliteitsimpuls). Het doel van de innovatieve aanpakken is om de verduurzaming van de particuliere woningvoorraad op te schalen en te versnellen, met energieneutraliteit minimaal als stip op de horizon. Op rijksniveau is over 2017 nog sprake van een onverdeeld bedrag. Ook voor 2018 komen nog middelen beschikbaar. Nadere informatie daarover volgt in de decembercirculaire 2017.

Impuls klantprofielen

De centrumgemeenten in de 35 arbeidsmarktregio's ontvangen elk een bedrag van € 88.500 als stimulans om het aantal gemeentelijke klantprofielen op het gewenste niveau te krijgen. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan het realiseren van de banenafpraak.

Economische zelfstandigheid

Haarlem ontvangt als een van de 25 centrumgemeenten van de arbeidsmarktregio's geld om het programma economische zelfstandigheid uit te voeren. Het programma heeft als doel om de economische zelfstandigheid van vrouwen te vergroten door hen te stimuleren om stappen te zetten richting de arbeidsmarkt.

Gezond in de stad

Het stimuleringsprogramma Gezond in de Stad (GIDS) wordt voortgezet in de jaren 2018 tot en met 2021. De middelen zijn verdeeld over de gemeenten op basis van een selectie van wijken met de laagste statusscore van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) ten opzichte van andere wijken in Nederland, met een minimum van € 20.000 per gemeente.

Armoedebestrijding kinderen

Jaarlijks actualiseert het CBS de gegevens waarop de bijdrage wordt gebaseerd. Voor Haarlem betekent een kleine stijging van het bedrag.

3.5 Decentralisaties ten gunste van beleidsvelden

De financiering van de decentralisaties in het sociaal domein verloopt via een integratie-uitkering. De groei van de budgetten is het gevolg van macro-ontwikkelingen ten opzichte van de decembercirculaire 2016. De belangrijkste mutaties zijn:

- De loon- en prijsbijstelling 2017 bedraagt € 190 miljoen (WMO € 70 miljoen, Jeugd € 70 miljoen, participatie € 50 miljoen. Daarnaast nog € 25 miljoen voor WMO 2007 (met name huishoudelijke hulp). Alle bedragen werken structureel door. In de aanbestedingsdocumenten voor de verwerving 2018 is opgenomen dat de gemeente loon- en prijscompensatie toepast. De indexatie van de Integratie-uitkering door het Rijk vertaalt zich dus ook in hogere uitgaven aan zorgaanbieders.
- Uitkering groeiruinimte 2018. Voor WMO 2015 ad € 44 miljoen en voor WMO 2007 € 16 miljoen met ingang van 2018.
- Correctie uitname herinstromers Wlz € 30 miljoen met ingang van 2017.
- Extramuralisering 2018 € 35 miljoen met ingang van 2018.
- Kinderen met somatische aandoeningen, een uitname van € 13 miljoen m.i.v. 2018.
- Met ingang van 2017 is de verdeling van de WSW-middelen gebaseerd op het kenmerk 'betalende gemeente' in plaats van op het kenmerk 'woongemeente'. Hierdoor is het uitgangspunt voor de verdeling de gemeente waar een WSW-er een dienstverband heeft in plaats van de woonplaats. De uitkering voor de WSW neemt hierdoor voor Haarlem fors (en meerjarig afnemend) toe. Deze inkomstenstijging lijkt dus door bovenstaand effect verklaard te kunnen worden. Maar er staan ook kosten tegenover; in samenspraak met Paswerk wordt nagegaan wat het netto-effect van de wijzigingen is.

Conform bestaand beleid worden deze bedragen aan de diverse budgetten van de betreffende beleidsvelden toegevoegd in de Programmabegroting 2018.

Onderstaande tabel bevat de omvang per decentralisatie en de wijzigingen daarop voor 2017 en latere jaren. Alle bedragen worden toegevoegd aan beleidsvelden of reserve sociaal domein, vandaar dat er geen budgettair effect optreedt.

<i>Wijzigingen in meicirculaire 2017 (bedragen x € 1.000)</i>	<i>Omvang volgens begroting</i>	2017	2018	2019	2020	2021
WMO	16.224	519 v	935 v	935 v	1047 v	929 v
Beschermd wonen	38.633	773 v	807 v	825 v	824 v	823 v
Jeugd	28.568	440 v	1.002 v	1002 v	1.210 v	1.377 v
Re-integratie	4.479	100 v	-1 n	-1 n	1 v	399 v
WSW	15.247	1.490 v	1.353 v	1.290 v	1.256 v	834 v
Totaal	103.151	3.331 v	4.095 v	4.050 v	4.338 v	4.365 v
Reservering voor beleidsveld		-3.331 n	-4.095 n	-4.050 n	-4.338 n	-4.365 n
Budgettair effect		0	0	0	0	0

*) Som van bedragen kan afwijken wegens afrondingsverschillen; v= voordeel, n= nadeel

4. Vervolg

De effecten van de circulaire worden verwerkt in de bestuursrapportage over 2017 en in de Programmabegroting 2018. In de meicirculaire zijn ook enkele wijzigingen met betrekking tot de algemene uitkering voor 2016 opgenomen. De financiële gevolgen daarvan worden in 2017 met gemeenten verrekend. Daarom is ook het jaar 2016 in deze nota opgenomen.

5. Bijlage

Bijlage 1: Meicirculaire 2017